
Lag om allmän kameraövervakning;

utfärdad den 2 april 1998.

SFS 1998:150

Utkom från trycket
den 16 april 1998

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

Inledande bestämmelser

1 § I denna lag finns bestämmelser om användning av övervakningsutrustning (allmän kameraövervakning). Allmän kameraövervakning skall ske med tillbörlig hänsyn till enskildas personliga integritet.

I fråga om hemlig kameraövervakning vid förundersökning i brottmål gäller lagen (1995:1506) om hemlig kameraövervakning och lagen (1952:98) med särskilda bestämmelser om tvångsmedel i vissa brottmål.

2 § Med övervakningsutrustning avses i denna lag

1. TV-kameror, andra optisk-elektroniska instrument och därmed jämförbara utrustningar som är uppsatta så att de, utan att manövreras på platsen, kan användas för personövervakning och separata tekniska anordningar för att behandla eller bevara bilder som tas upp av sådana utrustningar (övervakningskameror) samt

2. separata tekniska anordningar för avlyssning eller upptagning av ljud som i samband med användning av övervakningskamera används för personövervakning (övrig övervakningsutrustning).

Upplysningsplikt

3 § Upplysning om allmän kameraövervakning skall lämnas genom tydlig skyltning eller på något annat verksamt sätt. Om ljud kan avlyssnas eller tas upp vid övervakningen skall särskild upplysning lämnas om detta.

Upplysningsplikten enligt första stycket inträder när övervakningsutrustningen sätts upp.

4 § Upplysning enligt 3 § behöver inte lämnas

¹ Prop. 1997/98:64, bet. 1997/98:JuU 14, rskr. 1997/98:170.

1. om allmän kameraövervakning sker för att skydda en anläggning eller ett område som enligt 4 § 2-6 eller 5 § lagen (1990:217) om skydd för samhällsviktiga anläggningar m.m. har förklarats utgöra skyddsobjekt eller

2. vid allmän kameraövervakning som en polismyndighet utför vid automatisk hastighetsövervakning.

Om det finns synnerliga skäl får undantag från upplysningsplikten i övrigt medges av länsstyrelsen. En ansökan om undantag skall vara skriftlig. I sådana ärenden tillämpas, om övervakningsutrustningen skall kunna riktas mot en plats dit allmänheten har tillträde, 16 § andra stycket och 18 §. Länsstyrelsen skall i sitt beslut om undantag meddela de villkor som behövs.

Vad som sägs om undantag från upplysningsplikten i första och andra styckena gäller inte avlyssning eller upptagning av ljud.

Tillstånd

5 § Tillstånd till allmän kameraövervakning krävs för att en övervakningskamera skall få vara uppsatt så att den kan riktas mot en plats dit allmänheten har tillträde. Tillstånd behövs dock inte i fall som avses i 7-10 §§.

Under de förutsättningar som anges i 11 och 12 §§ är allmän kameraövervakning tillåten efter enbart anmälan.

6 § Tillstånd till allmän kameraövervakning skall meddelas om intresset av sådan övervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. Vid bedömningen av intresset av allmän kameraövervakning skall särskilt beaktas om övervakningen behövs för att förebygga brott, förhindra olyckor eller därmed jämförliga ändamål. Vid bedömningen av den enskildes intresse av att inte bli övervakad skall särskilt beaktas hur övervakningen skall utföras och vilket område som skall övervakas.

Undantag från tillståndsplikten

7 § Tillstånd krävs inte för allmän kameraövervakning

1. när övervakningen sker med en övervakningskamera som av trafiksäkerhetsskäl eller för säkerheten i arbetsmiljön är uppsatt på fordon, maskin eller liknande för att förbättra sikten för föraren eller användaren,

2. vid övervakning som utförs av Vägverket vid trafikövervakning eller

3. när övervakningen sker i sådana fall som avses i 4 § första stycket.

8 § En polismyndighet eller den som är räddningsledare enligt räddningstjänstlagen (1986:1102) får bedriva allmän kameraövervakning utan tillstånd, om övervakningen är av vikt för att avvärja en hotande olyckshändelse eller för att begränsa verkningarna av en inträffad olyckshändelse.

9 § En polismyndighet får bedriva allmän kameraövervakning utan tillstånd, om det av särskild anledning finns risk för att allvarlig brottslighet som innebär fara för liv eller hälsa eller för omfattande förstörelse av egendom kommer att utövas på en viss plats och syftet med övervakningen är att förebygga eller förhindra brott.

10 § Allmän kameraövervakning enligt 8 eller 9 § får ske under högst en månad utan att ansökan om tillstånd givits in till länsstyrelsen. Om ansökan gjorts inom en månad får övervakningen bedrivas utan tillstånd även till dess att länsstyrelsen har prövat ansökningen.

Anmälan

11 § En övervakningskamera får efter anmälan enligt 17 § sättas upp för allmän kameraövervakning i en banklokal eller ett postkontor, i området omedelbart utanför in- och utgångar till en sådan lokal samt vid betalningsautomater eller liknande anordningar i anslutning till en sådan lokal, om

1. övervakningen har till enda syfte att förebygga eller avslöja brott och
2. övervakningskameran är fast monterad och försedd med fast optik.

Med banklokal avses en lokal där det huvudsakligen bedrivs bankrörelse enligt bankrörelselagen (1987:617). Med postkontor avses en lokal där det huvudsakligen bedrivs verksamhet i vilken ingår postverksamhet enligt postlagen (1993:1684).

Avlyssning eller upptagning av ljud får ske endast sedan anordning för avlyssning eller upptagning av ljud aktiverats på grund av misstanke om brott.

12 § En övervakningskamera får efter anmälan enligt 17 § sättas upp för allmän kameraövervakning i en butiklokal, om

1. övervakningen har till enda syfte att förebygga eller avslöja brott,
2. övervakningskameran är fast monterad och försedd med fast optik och
3. den som avser att bedriva övervakningen har träffat en skriftlig överenskommelse om övervakningen med skyddsombud, skyddskommitté eller en organisation som företräder de anställda på arbetsplatsen.

Med butiklokal avses en lokal, där konsumenterna kan köpa varor eller tjänster eller hyra varor, dock inte restauranger och andra näringsställen. Vad som sägs om butiklokal gäller även i fråga om sådan bankverksamhet genom ombud eller postverksamhet som bedrivs i en butiklokal.

Endast bilder av kassaområdet och av in- och utgångar får behandlas eller bevaras utan tillstånd. Avlyssning eller upptagning av ljud får inte ske utan tillstånd.

Bevarande av material

13 § Vid allmän kameraövervakning av en plats dit allmänheten har tillträde får inte fler personer än som behövs för att övervakningen skall kunna bedrivas ha tillgång till behandlade eller bevarade bilder eller upptaget ljud. Materialet skall hanteras så att missbruk motverkas.

14 § Bild- eller ljudmaterial från allmän kameraövervakning av en plats dit allmänheten har tillträde får bevaras under högst en månad, om inte länsstyrelsen beslutar om en längre bevarandetid.

Första stycket gäller inte, om materialet

1. har betydelse vid utredning av brottslig verksamhet och antingen tagits upp av polismyndighet eller inom en månad från upptagningen lämnats över till polismyndighet eller åklagare av någon annan som gjort upptagningen eller

2. ges in till domstol i mål om ansvar för brott.

När bild- eller ljudmaterial inte längre får bevaras skall det omedelbart förstöras.

Ansökan om tillstånd och anmälan

15 § Ansökan om tillstånd till allmän kameraövervakning enligt 5 § och anmälan om allmän kameraövervakning enligt 11 eller 12 § skall göras skriftligen hos länsstyrelsen i det län där kameraövervakningen skall ske.

16 § En ansökan om tillstånd till allmän kameraövervakning skall innehålla uppgift om och beskrivning av

1. ändamålet med kameraövervakningen,

2. den utrustning som skall användas,

3. den plats där utrustningen skall placeras och det område som kan övervakas samt

4. de omständigheter i övrigt som är av betydelse för prövningen av ärendet.

Om övervakningen avser en arbetsplats skall yttrande från skyddsombud, skyddskommitté eller en organisation som företräder de anställda på arbetsplatsen vara fogat till ansökan.

17 § En anmälan om allmän kameraövervakning skall innehålla uppgift om

1. den som skall bedriva kameraövervakningen och i förekommande fall den som för anmälares räkning skall ha hand om övervakningen,

2. i vilken typ av verksamhet som övervakningen skall förekomma,

3. huruvida bilder skall behandlas eller bevaras eller ljud avlyssnas och tas upp,

4. det antal personer som skall få ha tillgång till det bevarade materialet samt

5. huruvida områden omedelbart utanför in- och utgångar samt betalningsautomater eller liknande anordningar skall övervakas i enlighet med bestämmelserna i 11 §.

Om de förhållanden som har redovisats i en anmälan enligt första stycket ändras, skall länsstyrelsen skriftligen underrättas om förändringen.

Beslut om tillstånd

18 § Innan länsstyrelsen meddelar tillstånd till allmän kameraövervakning skall den kommun där övervakningen skall ske, få tillfälle att yttra sig.

19 § Har sökanden inte tidigare meddelats tillstånd till allmän kameraövervakning av det område som ansökan avser skall tillståndet innehålla uppgifter om hur kameraövervakningen får anordnas. Dessa uppgifter skall avse övervakningens ändamål, den utrustning som får användas och det område som får övervakas.

Länsstyrelsen skall också meddela de övriga villkor som behövs för tillståndet. Sådana villkor kan avse upplysningar om övervakningen, upptagning, användning, behandling eller bevarande av bilder, avlyssning eller upp-

tagning av ljud samt andra förhållanden som har betydelse för att skydda enskildas personliga integritet.

Ett tillstånd får helt eller delvis meddelas för en begränsad tid.

20 § Om förutsättningarna för ett tillstånd ändras får länsstyrelsen meddela nya villkor eller, om det inte längre finns förutsättningar för att meddela tillstånd, återkalla tillståndet. Länsstyrelsen får i motsvarande fall ändra eller återkalla ett medgivande om undantag från upplysningsplikten enligt 4 § andra stycket.

Tillsyn

21 § Länsstyrelsen utövar tillsyn över allmän kameraövervakning av en plats dit allmänheten har tillträde. Länsstyrelsen skall också se till att tillståndskravet och anmälningsplikten för uppsatta övervakningskameror som inte tagits i bruk efterlevs.

22 § Länsstyrelsen får inom ramen för sin tillsynsverksamhet meddela de förelägganden och förbud som behövs för att denna lag och de föreskrifter och villkor som har meddelats med stöd av lagen skall följas.

23 § Ett föreläggande eller förbud enligt 22 § får förenas med vite.

24 § Länsstyrelsen har rätt att för tillsynen få tillträde till kontrollrum och andra delar av en övervakningsanläggning.

Länsstyrelsen får också begära upplysningar från den som bedriver kameraövervakning samt granska bevarat bild- eller ljudmaterial. Detta gäller även i fråga om den som för någon annans räkning har hand om övervakningen.

Tystnadsplikt

25 § Den som tar befattning med uppgift som har inhämtats genom allmän kameraövervakning får inte obehörigen röja eller utnyttja vad han eller hon på detta sätt fått veta om någon enskilds personliga förhållanden. I det allmännas verksamhet skall i stället bestämmelserna i sekretesslagen (1980:100) tillämpas.

Straff m.m.

26 § Till böter eller fängelse i högst ett år döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot bestämmelsen i 3 eller 4 § om upplysningsplikt,
2. bryter mot bestämmelsen i 5 § om tillståndsplikt,
3. bryter mot bestämmelsen i 11 eller 12 § om anmälningsplikt,
4. bryter mot bestämmelsen i 14 § om bevarandetid,
5. bryter mot villkor som har meddelats med stöd av 19 eller 20 §.

I ringa fall döms inte till ansvar.

Den som överträtt ett vitesföreläggande eller ett vitesförbud enligt denna lag får inte dömas till straff för en gärning som omfattas av föreläggandet eller förbudet.

27 § Övervakningsutrustning som har använts vid brott enligt denna lag skall förklaras förverkad, om det inte är oskäligt.

28 § Om den som bedriver allmän kameraövervakning eller den som för någon annans räkning har hand om övervakningen underlåter att i enlighet med 24 § ge tillträde eller lämna upplysningar eller hålla till hända bevarat bild- eller ljudmaterial, får länsstyrelsen förelägga vite. För att bereda sig tillträde får länsstyrelsen vid behov anlita polishandräckning.

Överklagande m.m.

29 § Länsstyrelsens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Justitiekanslern får överklaga ett beslut för att ta till vara allmänna intressen. Beslut om tillstånd till allmän kameraövervakning och om undantag enligt 4 § andra stycket från upplysningsplikten får överklagas även av den kommun där övervakningen skall ske och, om kameraövervakningen skall avse en arbetsplats, av en organisation som företräder de anställda på arbetsplatsen.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten utom i mål där Justitiekanslern för talan.

30 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får föreskriva om skyldighet att betala avgifter för länsstyrelsernas verksamhet enligt denna lag. Sådana föreskrifter får endast innebära rätt att ta ut avgifter för en ansökan, anmälan eller tillsynsåtgärd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 1998 då lagen (1990:484) om övervakningskameror m.m. upphör att gälla.

2. Beslut om tillstånd eller villkor som har meddelats med stöd av den gamla lagen skall anses ha meddelats med stöd av den nya lagen.

3. Ett beslut om tillstånd, som har meddelats med stöd av den gamla lagen och som inte omfattar kameraövervakning i större utsträckning än vad som är medgivet enligt 11 eller 12 § i den nya lagen, skall anses vara förfallet när en anmälan enligt den nya lagen har skett, under förutsättning att anmälan innefattar den kameraövervakning som tillståndsbeslutet avser.

4. Har en ansökan om tillstånd att använda en övervakningskamera gjorts men inte slutligt prövats före ikraftträdandet, skall ansökan anses som en anmälan enligt den nya lagen, om ansökan inte omfattar kameraövervakning i större utsträckning än vad som är medgivet enligt 11 eller 12 § i den nya lagen.

5. Beslut som har meddelats före den 1 april 1995 överklagas enligt då **SFS 1998:150** gällande bestämmelser.

På regeringens vägnar

GÖRAN PERSSON

LAILA FREIVALDS
(Justitiedepartementet)
